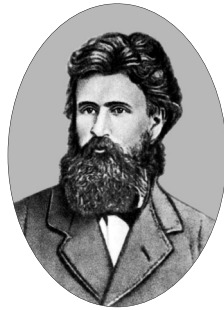

ЗІБЕР Микола Іванович (22(10). 03.1844—10.05(28.04).1888) — економіст, соціолог, правознавець, громад. діяч. Н. в м. *Судак* у родині німця-колоніста, переселенця зі Швейцарії, мати — українка. Навч. в г-зіях у містах *Ялта* та *Сімферополь*. Закінчив юрид. ф-т Київ. ун-ту (1867). Працював мировим посередником у Волин. губ. Від 1869 — голова заснованого ним Київ. споживчого т-ва. Як учений удосконалювався в політекономії: написав і захистив магістерську дис. (1871). Від 1874 — доц., згодом проф. Київ. ун-ту. Опублікував низку наук. праць, найфундаментальнішою з яких є монографія: «Давид Рикардо и Карл Маркс в их общественно-экономических исследованиях. Попытка критико-экономического исследования» (*Санкт-Петербург*, 1885). Один з перших пропагандистів творів К. Маркса в *Російській імперії*. У своїх екон. працях З. без щонайменшої апологетики популяризував ідеї К. Маркса і тогочасних класиків політекономії, викривав умоглядність екон. теорій, критикував концепції класової боротьби, революції, *диктатури пролетаріату*. В рос. періодичній пресі виступав проти вульгаризаторів марксизму, обстоював ідеї якнайширшого запровадження кооп. форм ведення нар. г-ва, вважаючи це найефективнішим засобом забезпечення позитивних змін у соціально-екон. розвитку сусп-ва. Брав участь у нелегальній діяльності Київ. громади (див. *Громади*). Під впливом З. теорію укр. «громадівського соціалізму» розробляли М. Драгоманов і С. Подолинський. Від 1875 до 1884 перебував на еміграції, співпрацював із драгоманівським час. «Вольное слово».

М.І. Зібер.

Будучи тяжкохворим, повернувся до матері в Крим. П. у м. *Ялта*.

Тв: Избранные экономические произведения, т. 1—2. М., 1959.

В.Г. Сарбей.

Літ.: *Грушевський М.* З починів українського соціалістичного руху: Мих. Драгоманов і Женевський соціалістичний гурток. Відень, 1922; *Слабченко М.* Николай Иванович Зибер. В кн.: *Зібер Н.И.* Очерки первобытной экономической культуры. Одесса, 1923; *Витанович І.* Історія українського кооперативного руху. Нью-Йорк, 1964; *Сарбей В.Г.* Микола Зібер у контексті своєї і нинішньої епохи. «УІЖ», 1995, № 6.